

**Posudek na bakalářskou práci Lucie Nedvědové „Místo a úloha Občanského fóra v přechodu Československa k demokracii, Fakulta humanitních studií UK, Praha, 82s.**

Lucie Nedvědová si pro svoji bakalářskou práci vybrala tematiku Občanského fóra, především jeho místo a úlohu v transformačním období. Jak sama píše, „protože význam Občanského fóra v přechodu Československa k demokracii je zcela zásadní a Občanské fórum je pro mnohé stále symbolem ‘nové’ svobody a demokracie“.

Práci autorka rozdělila do pěti kapitol, první spíše politologickou doplňují další víceméně historické. Je pro mě velmi obtížné hodnotit tuto práci, neboť jsem hodnotil doktorskou práci kolegy Jiřího Suka z Ústavu pro soudobé dějiny. Vědom si toho, že nelze porovnávat doktorskou a velmi oceňovanou práci již vyzrálého kolegy a práci bakalářskou, je nutné tento prvek z mé strany zmínit, neboť jím jsem ovlivněn. Práce L. Nedvědové se navíc v mnoha odkazech na J. Suka odkazuje, bohužel bez ambice pokusit se podívat na celou problematiku z poněkud jiného (nového interpretačního) úhlu.

Domnívám se, že téma nebylo zvoleno šťastně. Řešit tak obsáhlou problematiku pouze na 50 stranách textu je zcela nemožné, pokud práce nemá sklouznout jen k povrchnímu pohledu a k opakování již jednou, nebo vícekrát řečeného jinými historiky, politiky etc. To je bohužel největší „vada na kráse“ předložené bakalářské práce. Chybí mně zde především vlastní stanoviska autorky, ke kterým se sama dobrala na základě prostudované literatury. Je celkem srozumitelné, že se L. Nedvědová, limitovaná i časem, nemohla sama vydat studovat primární archivní dokumenty (bylo by to i zbytečné – viz zmiňovaná práce J. Suka na tomto poli). O to víc jsem byl zvědav na autorčiny nové a neotřelé postřehy člověka, který už může hodnotit sledované období z odstupu a to nejen generačního.

První politologická část celkem srozumitelně seznamuje čtenáře s charakteristikou politických stran a hnutí, zabývá se „přechodovými teoriemi“ a samotnou povahou „odstraňovaného režimu“. Zde autorka celkem hojně cituje relevantní literaturu, i když i ta by mohla být v mnoha ohledech širší (například o práci Lukáše Valeše, který hodnotí právě ono přechodové období, jak na centrální, tak i na lokální úrovni). Autorka sice popisuje, co je totalitní a co autoritářský režim, resp. čím jsou režimy specifické, ale sama v dalším odstavci popírá, jaký byl vlastně předlistopadový režim. „V Československu v roce 1989 byl odstraněn režim povahou totalitní, tzv. totalita, ‘totáč’“. Šlo tedy o režim totalitní nebo autoritářský? Domnívám se, že o autoritářský, viz i autorkou tento režim o čtyři řádky výše definovaný.

Tam, kde se autorka v první kapitole mohla pokusit přinést vlastní pohled, totiž vztah k minulosti, sklouzává spíše k známým frázím. Zajímavější by bylo znát názory samotné L.

Nedvědové, jak ona pohlíží na lustrace, co podle ní představuje ono „vyrovnání se s minulostí“?

Druhá kapitola věnující se době 1969 – 1989 nemohla na sedmi stranách přinést nic podstatně nového. Přesto zde autorka opakuje některá zavedená a novinářsky zobecněná klisé, která v některých pracích přežívají i v sedmém roce 21. století. Společnost byla rozdělena na disidenty a komunisty, a pak zde byla tzv. šedá zóna. Kdo ji však tvoří? Čím je charakteristická? Tvrzení, že tato skupina obyvatelstva byla největší, není jistě objektivní, zavádějící je však tvrzení, že „lidé byli většinou s režimem nespokojeni, ale zároveň byli pasivní a s ním smíření“. Rád bych znal prameny, o které se zde autorka opírá. Naše výzkumy sice nepopírají, že značná část veřejnosti nebyla neaktivnější, ale i v této „pasivní“ společnosti se našlo mnoho „ostrůvků svobody“, které nabízely útočiště mnoha lidem, kteří v nich prožili život plný aktivity a přitom nebyli disidenty a nemuseli žít ani ve lži... Byl bych na místě autorky mnohem obezřetnější v generalizaci a to nejen na tomto místě.

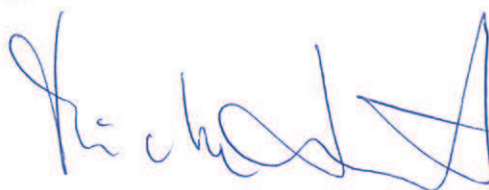
Letos jsme si připomněli 30 let od podpisu Charty 77. I v rámci veřejných oslav bylo možné zaznamenat kritické zamýšlení nad významem tohoto bezesporu nejdůležitějšího disidentského uskupení. Autorka se bohužel ani zde nepokusila, například v kontextu první kapitoly, o kritičtější hodnocení opozičního působení Charty 77. Proč se například Charta 77 i v kontextu s opozicí v Polsku či Maďarsku vzdala politického angažmá? Spíše nevědecky na tomto místě zní jakési shrnutí na s. 21. že, „Revoluce v roce 1989 potlačila všechny námitky proti Chartě a ospravedlnila její existenci...“.

Čtení dalších kapitol mě přivádí k přesvědčení, že autorka nemohla takto obtížný úkol, při nejlepší vůli, o které mimochodem nepochybuji, splnit, pokud se uvedené kapitoly neměly stát jen jakýmsi telegrafickým přehledem událostí předcházejícím 17. listopadu 1989 (například letům 1987 – 1989 je věnováno 10 řádků apod.). Stejně tak heslovitě podaný vývoj OF po 17. listopadu není nijak přínosný, neboť je již několikrát a podotýkám důkladněji zpracován. Zajímavější je spíše pohled autorky na mediálně vděčně a každoročně řešený problém (viz i citovaný Petr Husák), zda se jednalo o revoluci, převrat či puč. Autorka se však i zde mohla pokusit o vlastní interpretaci opřenu o politologické teorie a o vlastní argumentaci.

Závěr práce nijak nevybočuje z celkového stylu bakalářské práce. Byl bych na místě autorky opatrný, tvrdit, že „z řady důkazů a faktů obsažených v této práci je zřejmé, že OF bylo výtvozem mimořádné politické invence a politického umu... Nejde o onu invenci OF, s tímto názorem se s autorkou plně ztotožňuji, spíš se mi jedná o ony důkazy a fakta, která v práci předložila...“

Jsem si vědom, že s takto zvoleným tématem se nedalo „udělat více“, autorka se věnovala relevantní literatuře, i když další jí zůstala utajena. Práce je po formální stránce napsána poměrně kvalitně. Struktura je jasná a přílohy jsou dobře vybrány. Doporučoval bych, pokud se Lucie Nedvědová rozhodne pokračovat v bádání o naší nedávné historii, aby se zaměřila na „menší“ (nikoli významem), resp. dílčí problematiku. Například zpracovat místo a úlohu OF v určitém městě, lokalitě, podniku by bylo daleko přínosnější a mohlo by přinést víc v poznání naší nedávné minulosti. Navíc by sevřenější téma poskytlo autorce prostor pro vlastní výzkum, vlastní analýzu a interpretaci získaných faktů. Talent k takové práci podle mého má.

Práci hodnotím **známkou 2, počet kreditů 35.**



V Praze 8.10. 2007

Doc. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, PhD.